

נאטער וקנה את לבבו, הגענערעל שאל אותו אם הוא מנהיג היהודים, ויענהו: שהמנהיג הוא אחר והוא משרתו וביאר לו מעלת משרת ממונה ויהושע, שיהושע הי' משרת משה רבינו, ועי"ז קנה לבבו של הגענערעל, ואמר לו שהוא אין בכחו לבטל את הגזירה אבל יתן לו מכתב לפעטערבורג ובו יודיע שדעתו שידחו הגזירה על י"טו שנים.

* * *

אאזמו"ר הי' לו שונאים בנפש בסיבת עסקנות הכלל שלו: (א) משום שלא התייעץ עמהם ולא התחשב עמהם כלל, (ב) שיטתו היתה שצריכים לדבר עם באי כח הממשלה דברים ברורים וגלויים, הגם שעי"ז אפשר יסבלו המנהיגים.

בשנת תר"מ נסע לחו"ל והודיע לר' ישעי' בערלין שמבקשו לבוא אליו עם איזה אברכים.

ר"י בערלין — גר אז בוועליז (משפחת בערלין ומשפחת רש"ל גרו אז בוועליז) — לא שם לבו כי"כ לבקשה זו, עד האט עס נישט גענומען ערנסט כי חשב שזהו מעין מעשה דווינסק, ובהיותו טרוד אז לא נסע בעצמו רק שלח את רש"ל. כשבא רש"ל אמר לו אאזמו"ר טוב שבאת, קח כרטיס ערשטע קלאס ותסע עמי איזה תחנות. כשנכנסו להרכבת א"ל שיהי' בקופע שלו וישב אצלו. בתוך כך נכנס למחלקה זו אברך אחד עם סאקעט — מין מלתחת נוסעים בימים ההם — וישב מול אאזמו"ר. ויפנה אליו אאזמו"ר ויאמר: א איד דארף נישט האבען ידי עשו, תן לי מה שיש לך, ויטול האברך אקדה מכיסו ויתן לאאזמו"ר וישליכו דרך חלוו, ויאמר להר"ש של הנך יכול לנסע חזרה.

* * *

זהו פרשת מעשה דווינסק שנזכר לעיל: כשתי שנים לפני מאורע הנ"ל

אויף אויסצודינגען און אויסבעטען א שנה טובה ומתוקה ווייל א טאטע האט ליב א ריינע הארץ, און א מלך האט ליב א ריינעם לבוש, וואס דאס איז גורם ער זאל אָננעמען די הכתרה. וסיים הצ"צ: לשנה טובה תכתבו ותחתמו, וסיים אדמו"ר מהר"ש: און עס איז טאקע געווען א פריילעכער יאָר, וסיים אדמו"ר שליט"א: דער אוי-בערשטער זאל העלפען.

דער זיידע דער רבי מהר"ש נ"ע זי"ע איז דאס בא אים געווען דער ער-שטער ר"ה נאך זיין בר מצוה האט ער געהערט דעם עונג למע' פון דעם גרוי-סען רעש מברכת שנה טובה איש לרעהו וואס עס איז געווען אין קליינעם מנין — אשר גם שם הי' איזה מאות מתפללים — און פון גרויסען זאל און פון שא-לאש, שהעמידו אהל בחצר להתפלל מריבוי האנשים שהיו אז שלא יכלו לכנוס בהזאל.

מאמר המוסגר *) — יש חילוק בשמיעת הענינים שלמע' בין קודם הבר מצוה לאחר הבר מצוה, וכמבואר בקבלה —

איז דער ר"ה שהי' שנה ראשונה אחרי הבר מצוה שלו שמע העונג שלמע' מהרעש של הנ"ל.

* * *

באסיפת שנת תר"ג — 1843 למספרם — בפטרבורג השתתף הצ"צ, מיט צען יאָר שפעטער תרי"ג — 1853 — וכן להאסיפה דשנת תרי"ח — 1858 — קראו אותו ג"כ ולא נסע והציעו שישלח א' מבניו ונסע אאזמו"ר. הוא הי' אז בקיעו להשתדל לבטל הגזירה שרצו לגזור לגרש כל היהודים מהפאסע-סיעס, התראה עם הגענערעל גובער-

(*) גם זה מדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א.